

Jaatilassa kerättiin kyläperinnettä

Jaatilan kylät ry:n kyläperinteen keruu -hankkeessa kartoitettiin viime kesänä Jaatilan kylien alueella yksityishenkilöiden omistuksessa olevia vanhoja valokuvia, arkistoaineistoja ja esineitä. Hankkeessa yhdistettiin hankevetäjänä toimineen Olli Tiuraniemen kylätuntemus Lapin maakuntamuseon aineistotuntemuksen kanssa. Hanketta tuki Rovaniemen kylien kehittämissäätö.

Jaatilan kylät osoittautui erinomaiseksi kohteeksi pilottihankkeelle, koska alueella on sodalta säilyneitä vanhoja taloja ja kylällä on toiminut paljon erilaisia yhdistyksiä ja osuuskuntia, joiden toiminnasta on säilynyt paljon asiakirjoja.

Esimerkiksi Muurolan ja Jaatilan kalastuskuntien historiasta löytyi paljon uutta tietoa. Kalastuskunnat ja sittemmin vuonna 1939 Muurolan-Jaatilan kalastuskunnaksi yhdistynyt yhteisö on ollut alueella erittäin tärkeä ja sen aineisto avaa Kemijoen lohenpyynnin historiaa entistä tarkemmin esimerkiksi Muurolan lohivadon kalansaaliiden sekä niistä saadun tuoton ja sen jakamisen osalta. Asiakirjoista käy ilmi myös Muurolan lohivadon osuuskunnan hallinto ja kalojen myynti.

- Oli erinomainen asia, että asiakirjojen haltijat olivat halukkaita luovuttamaan erilaisia kyläyhteisöön liittyviä asiakirjoja museolle jo olemassa olevan aineistojen yhteyteen, hankekoordinaattori Olli Tiuraniemi sanoo.

- Myös taloista löytyneet ns. taloarkistot olivat mielenkiintoisia. Niiden suhteen todettiin, että niiden säilyttäminen taloissa, joihin ne kuuluvat on arvokasta. Aineistoihin oli kiinnostavaa tutustua ja pitipä välillä joidenkin asiakirjojen äärellä yhdessä pohtia, mistä siinä mahtaa olla kysymys. Hankkeessa saatiin siis puolin ja toisin tietoa, amanuenssi Heidi Pelkonen sanoo.

Muita merkittäviä yhteisöjen aineistoja olivat Jaatilan Nuorisoseuran arkisto vuodesta 1907 lähtien, Muurolan saha- ja puimaosuuskunnan arkisto, Jaatilan koneyhdyntymän pöytäkirjatilikirja ja osakasluettelo, Jaatilan Urheilijat ry:n arkistoaineistoa, Muurolan rauhanyhdistyksen arkistoaineistoa 1940-luvulta 1990 luvulle, Maalaisliiton Jaatilan yhdistyksen asiakirjoja, Jaatilan maa- ja kotitalousnaisten arkisto, Jaatilan maamiesseuran arkisto, Jaatilan sonniosuuskunnan pöytäkirjoja, Jaatilan kansakoulun arkistoa 1900-luvun alusta lähtien sekä koulun keittolan aineistoa, Jaatilan kyläyhdistys ry:n arkistoaineistoa 1980-luvulta vuoteen 2007, Jaatilan taloista koottu tietoaineisto, kolme mapillista, joissa valokuvia ja tietoja alueen taloista. Lisäksi hankkeessa kartoitettiin vanhoja valokuvia, joista osa luovutettiin Lapin Maakuntamuseolle.

Kuvateksti:

Olli Tiuraniemi ja Jouni Alaruikka tutkivat Ylitalon talosta löytyviä aineistoja. Kuva: Heidi Pelkonen.